

همنشینی دانشکده حقوق هاروارد درباره راهبری شرکتی

مرور بیست‌ساله روندهای حق‌الزحمه حسابرسی و غیرحسابرسی

زهرا نوری ✍

مقدمه

تحلیل حق‌الزحمه‌های پرداخت‌شده به حساب‌رسان مستقل، مسایلی درباره ریسک حسابرسی و استقلال حسابرس را روشن‌گری می‌نماید.

حق‌الزحمه‌های حسابرسی، بازتاب پیچیدگی و ریسک حسابرسی هستند. حساب‌رسی‌های پرریسک‌تر نیازمند منابع بیشتر حسابرس (ساعت، کارکنان، متخصصان و غیره) هستند، تا ریسک حسابرسی به سطح پذیرفتنی کاهش یابد (شکل ۱). تحلیل حق‌الزحمه‌ها از نظر صنعت، اندازه شرکت و مکان، می‌تواند موضوع سطح ریسک و تلاش حسابرس را روشن نماید که بخش‌های مختلف شرکتهای پذیرفته‌شده در بورس درگیر آن هستند.

این نوع از تحلیل، به‌طور ویژه هنگام مقایسه شرکتهایی که نیازمند ارزیابی حسابرس مستقل از کنترلهای داخلی بر گزارشگری مالی هستند، مربوط است. این ارزیابیها بینش‌های درخور توجهی درباره ریسک یک واحد تجاری فراهم کرده و ممکن است انجام تلاشهای بیشتر از جانب حسابرس را بطلبد. در مقاله‌ای با عنوان «حق‌الزحمه غیرمعمول حسابرسی و کیفیت حسابرسی»، پژوهشگران دریافته‌اند که «وقتی حق‌الزحمه‌های حسابرسی از سطوح «حق‌الزحمه معمول» فاصله می‌گیرند، کیفیت حسابرسی کاهش می‌یابد.^۱» هنگام تحلیل تغییرهای سال‌به‌سال در حق‌الزحمه‌های

حسابرسی، انحرافهای درخور توجه از روند معمول ممکن است با رویدادهای کلی در بازار، مانند مقررات جدید، اقدامهای اجرایی، و تغییر در وضعیت ناشر که بر سطح ریسک حسابرسی و تلاش حسابرس اثر می‌گذارد، شناخته و تحلیل شود.

حق‌الزحمه‌های غیرحسابرسی نیز می‌تواند اطلاعات مربوط برای استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی فراهم کند. استقلال حسابرس، مرکز توجه اصلی مراجع انتظام‌بخشی است، و همانطور که **آنیتا بندی** (Anita Bandy) مدیر وابسته بخش اجرایی **کمیسسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا** (SEC) گفت: "حسابرسان نقشی اساسی در محافظت از اتکاپذیری و درستی گزارش‌گیری مالی ایفا می‌کنند و باید تضمین‌کننده خدمات غیرحسابرسی با هزینه از دست‌رفتن استقلال آنها در زمینه حسابرسیهای شرکت‌های سهامی عام انجام نمی‌شوند." در سطح جهان، گفتگوهای بسیاری با محوریت اثری که خدمات غیرحسابرسی درخور توجه بر سطح استقلال حسابرسان مستقل می‌گذارند، انجام شده است. در عوض، ایالات متحد و تعداد زیادی از کشورهای اروپایی مقرراتی تصویب کردند تا نوع خدمات غیرحسابرسی مجاز و در بسیاری موارد، مقدار حق‌الزحمه‌ای که می‌تواند برای خدمات غیرحسابرسی مجاز به

پیش‌زمینه: روندهای حق‌الزحمه حسابرسی و غیرحسابرسی

طی ۲۰ سال گذشته، فعالیت درخور توجه در بازارهای مالی، هم در ایالات متحد و هم در سطح بین‌المللی، بر روند حق‌الزحمه‌های حسابرسی و غیرحسابرسی اثر گذاشته است (شکل ۲).

پس از سال ۲۰۰۰، جنبه‌های مختلف قانون **ساربنز اکسلی** (Sarbanes-Oxley Act) در سال ۲۰۰۲ اجرایی شدند. ممنوعیت اولیه انواع مشخصی از خدمات غیرحسابرسی، پیامدهای آنی بر حق‌الزحمه‌های حسابرسی و غیرحسابرسی داشت. موسسات حسابرسی دیگر اجازه نداشتند خدمات غیرحسابرسی زیر را انجام دهند:

- دفترداری یا دیگر خدمات مربوط به ثبت‌های حسابداری یا صورتهای مالی صاحبکار حسابرسی؛
  - طراحی و پیاده‌سازی سامانه اطلاعات مالی؛
  - خدمات ارزیابی یا ارزشگذاری، اظهارنظرهای مطلوبیت، گزارشهای آورده غیرنقدی؛
  - خدمات اکچوئری؛
  - خدمات برون‌سپاری حسابرسی داخلی؛
  - کارکردهای مدیریتی یا منابع انسانی؛
  - کارگزاری یا معامله‌گری، مشاوره سرمایه‌گذاری، یا خدمات بانکداری سرمایه‌گذاری؛
  - خدمات قانونی؛ و
  - خدمات تخصصی غیرمرتبط با حسابرسی.
- الزامهای مربوط به پیاده‌سازی و ارزیابی کنترل‌های داخلی،

حسابرسی، انحرافهای درخور توجه از روند معمول ممکن است با رویدادهای کلی در بازار، مانند مقررات جدید، اقدامهای اجرایی، و تغییر در وضعیت ناشر که بر سطح ریسک حسابرسی و تلاش حسابرس اثر می‌گذارد، شناخته و تحلیل شود.

حق‌الزحمه‌های غیرحسابرسی نیز می‌تواند اطلاعات مربوط برای استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی فراهم کند. استقلال حسابرس، مرکز توجه اصلی مراجع انتظام‌بخشی است، و همانطور که **آنیتا بندی** (Anita Bandy) مدیر وابسته بخش اجرایی **کمیسسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا** (SEC) گفت: "حسابرسان نقشی اساسی در محافظت از اتکاپذیری و درستی گزارش‌گیری مالی ایفا می‌کنند و باید تضمین‌کننده خدمات غیرحسابرسی با هزینه از دست‌رفتن استقلال آنها در زمینه حسابرسیهای شرکت‌های سهامی عام انجام نمی‌شوند." در سطح جهان، گفتگوهای بسیاری با محوریت اثری که خدمات غیرحسابرسی درخور توجه بر سطح استقلال حسابرسان مستقل می‌گذارند، انجام شده است. در عوض، ایالات متحد و تعداد زیادی از کشورهای اروپایی مقرراتی تصویب کردند تا نوع خدمات غیرحسابرسی مجاز و در بسیاری موارد، مقدار حق‌الزحمه‌ای که می‌تواند برای خدمات غیرحسابرسی مجاز به

شکل ۱- حق‌الزحمه حسابرسی، پیچیدگی و ریسک حسابرسی

بودند، باید گواهی حسابرس مبنی بر اثربخشی کنترل‌های داخلی را نیز کسب می‌کردند.

در سال ۲۰۱۲، قانون استارت‌آپ‌های راه‌اندازی کسب‌وکارهای ما^۴ (JOBS Act) به قوانین ملحق شد و دسته‌بندی «شرکت دارای رشد نوپا»^۵ به دسته‌بندی ناشران افزوده شد. طراحی جدید به شرکتها اجازه داد تا گزارش‌های سالانه الحاقی کمتری منتشر و آن‌ها را از گرفتن گواهی حسابرس درباره کنترل‌های داخلی معاف کرد.

یک سلسله استانداردهای حسابداری جدید طی سه سال اجرایی شدند. در سال ۲۰۱۸، استاندارد حسابداری ۶۰۶ (ASC 606) با عنوان «درآمد حاصل از قرارداد با مشتریان» اجرایی شد. در سال ۲۰۱۹، استاندارد حسابداری ۸۴۲ (ASC 842) با عنوان «قراردادهای اجاره» به اجرا درآمد. در جدیدترین مورد، در سال ۲۰۲۰، استاندارد حسابداری ۳۲۶ (ASC 326) با عنوان «ابزار مالی - زیانهای اعتباری» منتشر شد. اگرچه این استاندارد با توجه به همه‌گیری به تاخیر افتاد و سپس برای شرکت‌های کوچکتر باز هم به تعویق افتاد. این مقررات شرکتها را ملزم کرد که در رویه‌های کنونی حسابداری و گزارشگری مالی خود تغییر ایجاد کنند.

با این تغییرها، حساب‌رسان باید آزمونهای حسابرسی پیش از سال را به‌روز کرده و رویه‌های جدیدی برای تعیین این‌که آیا

در سطح بین‌المللی

بزرگترین رویداد جدید اثرگذار

بر حق الزحمه‌های حسابرسی و

غیرحسابرسی

صدور دستورالعمل اتحادیه اروپا

در زمینه حق الزحمه‌های حسابرسی

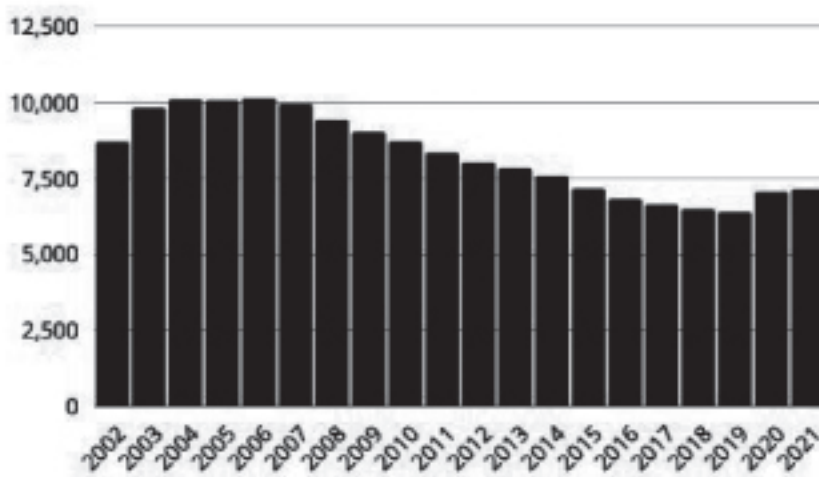
(EU/۵۶/۲۰۱۴) بود

کمی بعد اجرایی شدند. مدیریت همه شرکتها باید اثربخشی کنترل‌های داخلی را بازبینی می‌کردند. شرکت‌هایی که مصداق ناشران تسریع‌شده^۲ یا ناشران تسریع‌شده بزرگ^۳

شکل ۲- روندهای حق الزحمه حسابرسی و غیرحسابرسی

آمار براساس داده‌های منتشر شده موسسات حسابرسی در پایان سال مالی آنها نمایش داده شده است

سال	کل شرکت‌ها
2002	8,692
2003	9,798
2004	10,069
2005	10,035
2006	10,114
2007	9,929
2008	9,399
2009	9,000
2010	8,706
2011	8,327
2012	8,000
2013	7,810
2014	7,564
2015	7,150
2016	6,797
2017	6,618
2018	6,486
2019	6,382
2020	7,041
2021	7,133

حسابرس مبنی بر اثربخشی کنترل‌های داخلی معاف می‌کند.

روند حق الزحمه‌های حسابرسی و غیرحسابرسی

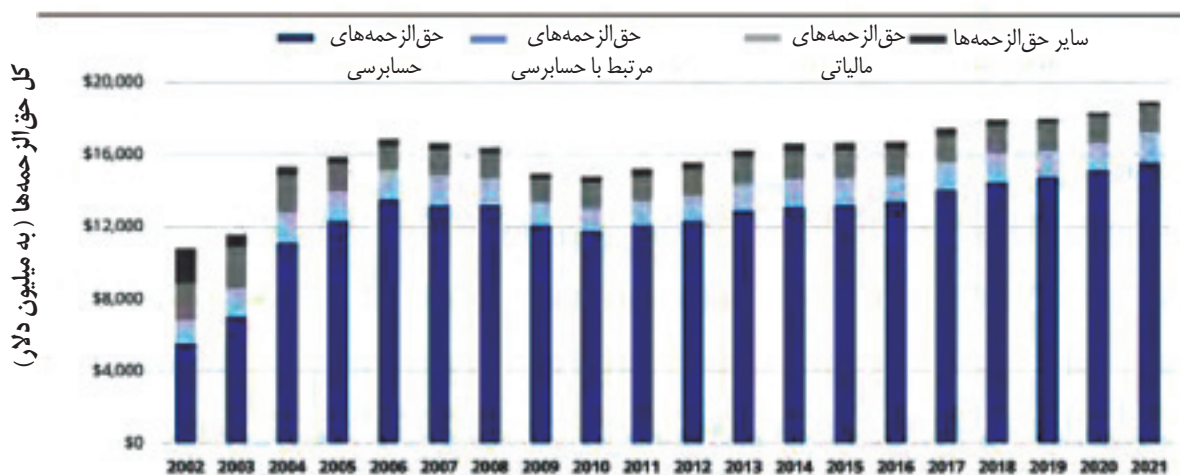
کل حق الزحمه‌ها در سال مالی ۲۰۲۱ به ۱۸/۹ میلیارد دلار رسیده که نسبت به سال ۲۰۲۰، افزایش ۳/۳ درصدی داشته است. این افزایش با افزایش در تعداد شرکت‌های ثبت شده در کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا از نظر تعداد بین سالهای ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱، همسو است (شکل ۳ و ۴). به‌طور مستقل، حق الزحمه‌های حسابرسی ۲/۹ درصد و حق الزحمه‌های غیرحسابرسی ۱۰/۲ درصد افزایش یافته‌اند. جمع کل حق الزحمه‌های مالیاتی ۰/۸ درصد کاهش یافته و این در

سیاست‌های جدید شرکت به میزان کافی استانداردها را رعایت می‌کنند یا خیر، پیاده‌کنند. اغلب، پیاده‌سازی این تغییرها زمان می‌برد. افزایش پیچیدگی حسابرسی، منجر به افزایش کار حسابرسان مستقل می‌شود. در عوض، طی این زمانهای تنظیم، شاید حسابرسان نیاز داشته باشند حق الزحمه خود را افزایش دهند.

به‌تازگی، کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا تعریف ناشر تسریع شده را طی سال ۲۰۲۰ اصلاح کرد و شرکت‌های دارای درآمد کمتر از ۱۰۰ میلیون دلار و سرمایه شناور بین ۷۵ میلیون دلار و کمتر از ۲۵۰ میلیون دلار را از فهرست ناشر تسریع شده خارج کرد. این اقدام صدها شرکت را از الزام به گرفتن گواهی

شکل ۳- روند حق الزحمه‌های حسابرسی و غیرحسابرسی

کل حق الزحمه‌ها

سال	سایر حق الزحمه‌ها (به میلیون دلار)	حق الزحمه‌های مالیاتی (به میلیون دلار)	حق الزحمه‌های مرتبط با حسابرسی (به میلیون دلار)	حق الزحمه‌های حسابرسی (به میلیون دلار)
2002	\$1,875	\$2,016	\$1,340	\$5,511
2003	\$656	\$2,279	\$1,587	\$6,986
2004	\$450	\$2,029	\$1,716	\$11,080
2005	\$322	\$1,564	\$1,655	\$12,283
2006	\$374	\$1,352	\$1,618	\$13,480
2007	\$327	\$1,426	\$1,698	\$13,137
2008	\$318	\$1,372	\$1,508	\$13,155
2009	\$289	\$1,305	\$1,278	\$12,051
2010	\$359	\$1,393	\$1,259	\$11,737
2011	\$352	\$1,391	\$1,351	\$12,058
2012	\$370	\$1,462	\$1,410	\$12,298
2013	\$353	\$1,506	\$1,492	\$12,846
2014	\$406	\$1,537	\$1,552	\$13,075
2015	\$398	\$1,517	\$1,547	\$13,147
2016	\$363	\$1,505	\$1,447	\$13,357
2017	\$373	\$1,467	\$1,575	\$14,004
2018	\$304	\$1,546	\$1,617	\$14,431
2019	\$265	\$1,520	\$1,457	\$14,727
2020	\$230	\$1,462	\$1,544	\$15,079
2021	\$237	\$1,451	\$1,702	\$15,524

کل حق الزحمه‌ها (به میلیون دلار)

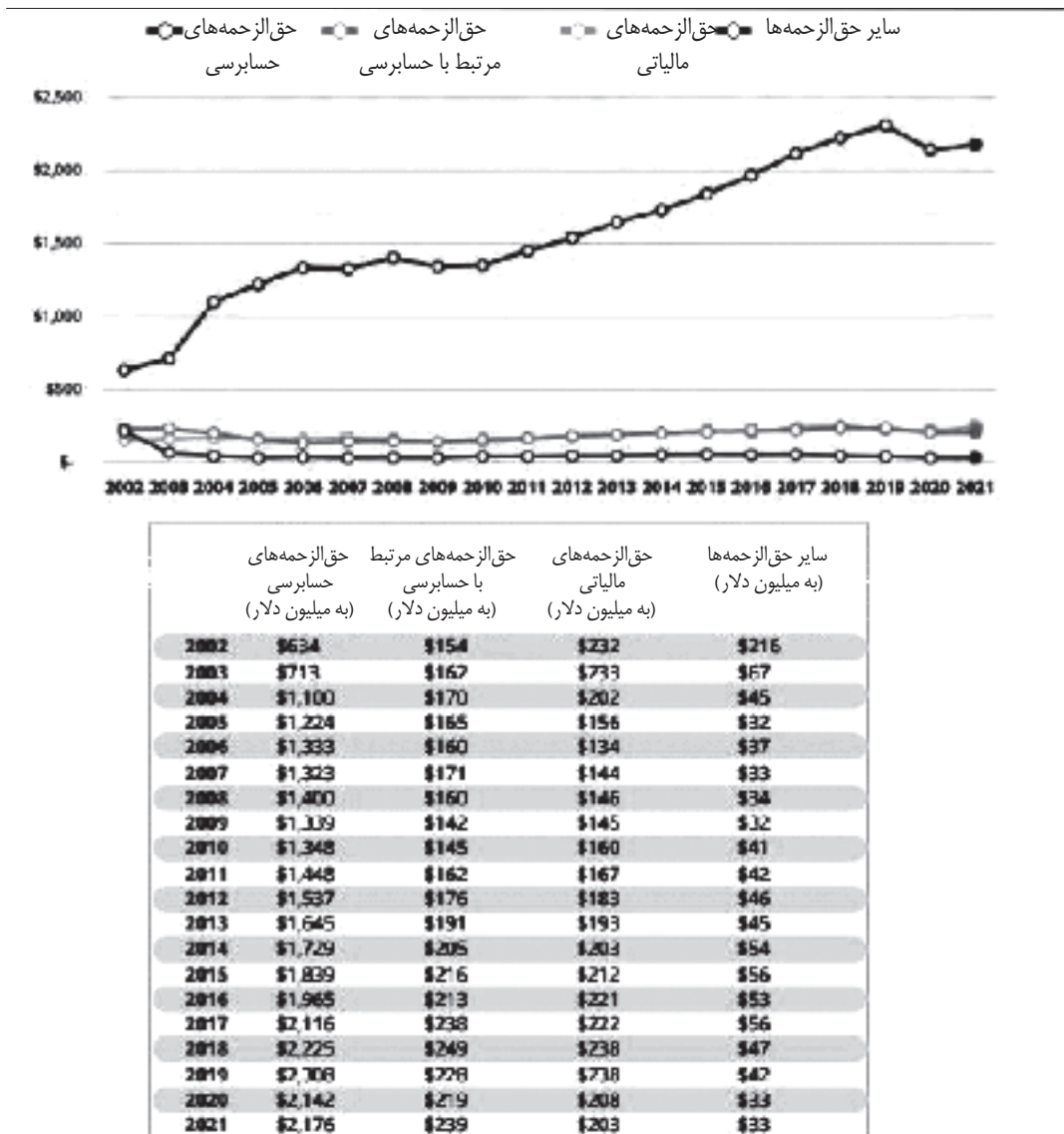
مالیاتی تطابق دارد. مقدار متوسط حق الزحمه‌هایی که به‌عنوان "سایر" طبقه‌بندی شده‌اند، ثابت مانده است.

ادامه روند کاهشی بوده که از سال ۲۰۱۸ شروع شده است. جمع کل دیگر حق الزحمه‌ها به‌میزان ۳ درصد افزایش یافته است. میانگین مبلغی (حق الزحمه حسابرسی) که شرکتهای ثبت‌شده در کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا برای حسابرسی پرداخته‌اند، در سال ۲۰۲۱ به مبلغ ۲٫۱۷۶٫۰۰۰ دلار افزایش یافته است. میانگین حق الزحمه‌های مرتبط با خدمات حسابرسی به ۲۳۹٫۰۰۰ دلار رسیده است. متوسط حق الزحمه‌های مالیاتی به ۲۰۳٫۰۰۰ دلار کاهش یافته که از سال ۲۰۱۴ کمترین میزان بوده است و با مبلغ کلی پرداخت‌شده به‌عنوان حق الزحمه

عوامل منجر به کاهش میانگین حق الزحمه‌های حسابرسی بین سالهای ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰

- آثار همه‌گیری کووید-۱۹ (COVID-19) بر کار حسابرسی.
- ریزش شرکتهای تملک با مقاصد خاص (SPACs) که در نتیجه کمبود عملیات، مبالغ کمتری برای حق الزحمه حسابرسی پرداختند. این باعث کاهش میانگین حق الزحمه‌ها

شکل ۴- روند حق الزحمه‌های حسابرسی و غیر حسابرسی و متوسط حق الزحمه‌ها

حق الزحمه‌های غیرحسابرسی به سرعت کاهش یافت. قانون ساربنز-اکسلی چندین تغییر اثرگذار انجام داد. این تغییرها شامل یک الزام بخش ۴۰۴ قانون ساربنز اکسلی (SOX 404) بود که کنترل‌های داخلی باید به وسیله مدیریت ارزیابی و به وسیله موسسه حسابرسی مستقل از نظر اطمینان بخشی اظهار نظر شود. آن‌ها همچنین محدودیتهایی بر انواع خدماتی که می‌شد به وسیله موسسه حسابرسی مستقل شرکت انجام شود، اعمال کردند.

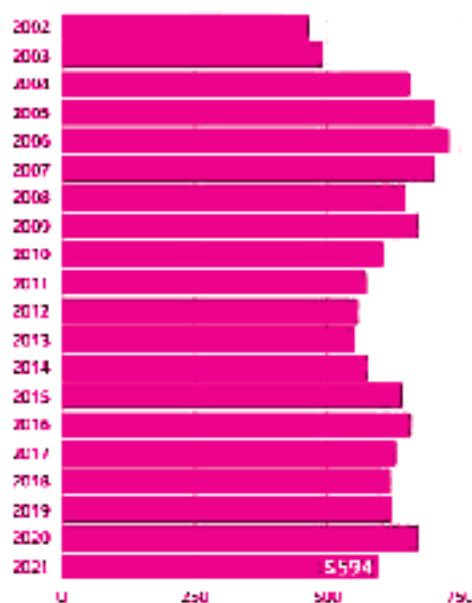
کار اضافه حسابرسی که به وسیله بخش ۴۰۴ قانون ساربنز اکسلی الزامی شد، منجر به افزایش حق الزحمه حسابرسی به ازای هر میلیون دلار از درآمد به میزان ۳۴ درصد بین سالهای ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴ شد (شکل ۶).

این گزارش، حق الزحمه‌های پرداخت شده به موسسات حسابرسی مستقل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار امریکا را مرور می‌کند. هنگام بحث درباره حق الزحمه‌های حسابرسی و غیرحسابرسی، خدمات به دو شکل گروه بندی می‌شوند: فراگیر و انحصاری. دسته "حق الزحمه‌های حسابرسی فراگیر" شامل هم خدمات حسابرسی و هم خدمات مرتبط با حسابرسی می‌شود. دسته "حق الزحمه‌های حسابرسی انحصاری" فقط شامل خدمات حسابرسی می‌شود (جدول ۱).

شکل ۵- حق الزحمه‌های حسابرسی به ازای هر

میلیون دلار درآمد

سال

با افزایش تعداد شرکت‌های سهامی عام شد.

• تغییر در تعریف وضعیت ناشر، صدها شرکت را از دسته ناشران تصاعدی به دسته ناشران غیرتصاعدی منتقل کرد. ناشران غیرتصاعدی ملزم به حسابرسی کنترل‌های داخلی نیستند، اما همچنان در جمع شرکتها می‌مانند و میانگین را کاهش می‌دهند.

حق الزحمه‌های حسابرسی به ازای هر میلیون دلار از درآمد، در نتیجه بحران مالی در اواخر دهه ۲۰۰۰ کاهش یافت. اگرچه حق الزحمه‌ها هرگز به مقدار قبل از اجرایی شدن قانون ساربنز-اکسلی کاهش نیافت.

افزایش در حق الزحمه‌های حسابرسی به ازای درآمد در سال ۲۰۲۰ دیده شد، که به طور عمده در نتیجه کاهش درآمدها به واسطه کووید-۱۹ بود.

حق الزحمه‌های حسابرسی به ازای هر میلیون دلار از درآمد در سال ۲۰۲۱ کاهش یافت. اگرچه این کاهش مورد انتظار بود، زیرا درآمدها به سطوح پیش از همه‌گیری بازگشتند (شکل ۵).

اثر قانون ساربنز-اکسلی بر حق الزحمه‌های حسابرسی

در پی اجرایی شدن قانون ساربنز-اکسلی در سال ۲۰۰۲، حق الزحمه‌های حسابرسی افزایش یافت، در حالی که

جدول ۱- دسته بندی انواع حق الزحمه‌ها

فراگیر	خدمات حسابرسی	منحصر به حسابرسی
حسابرسی	خدمات مرتبط با حسابرسی	حسابرسی
غیر حسابرسی	خدمات مرتبط با مالیات	غیر حسابرسی
	سایر حق الزحمه‌ها	

مربوط به حسابرسی، به عنوان درصدی از کل حق الزحمه‌ها، از حدود ۳۶ درصد در سال مالی ۲۰۰۲ به ۹ درصد در سال مالی ۲۰۲۱ کاهش یافته‌اند.

وقتی حق الزحمه‌های حسابرسی شناسایی نشده باشند، جدای از حق الزحمه‌های مرتبط با حسابرسی هستند. جدای از حق الزحمه‌های غیرحسابرسی، جدای از حق الزحمه‌های

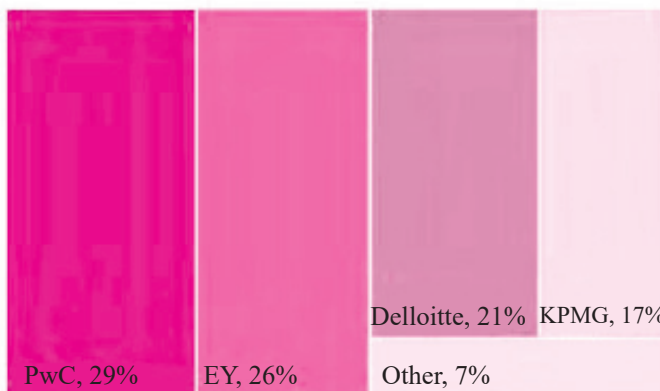
شکل ۶- رتبه موسسه حسابرسی بر اساس حق الزحمه حسابرسی (به میلیون دلار)

Rank	Audit Firm	2017	2018	2019	2020	2021
1.	PricewaterhouseCoopers	\$4,216.3	\$4,349.5	\$4,441.9	\$4,521.6	\$4,458.1
2.	Ernst & Young	\$3,600.1	\$3,587.0	\$3,643.4	\$3,859.3	\$4,046.1
3.	Deloitte	\$2,664.1	\$2,838.8	\$2,842.7	\$3,026.8	\$3,310.8
4.	KPMG	\$2,690.0	\$2,760.0	\$2,862.1	\$2,693.6	\$2,596.6
5.	Grant Thornton	\$ 213.0	\$ 225.0	\$ 215.6	\$ 226.4	\$ 253.0
6.	BDO	\$ 200.4	\$ 192.9	\$ 215.7	\$ 182.9	\$ 215.8
7.	Marcum	\$ 31.8	\$ 42.1	\$ 57.8	\$ 64.2	\$ 93.4
8.	RSM	\$ 60.7	\$ 65.9	\$ 69.4	\$ 64.2	\$ 71.4
9.	Crowe	\$ 45.0	\$ 51.1	\$ 59.4	\$ 66.8	\$ 58.3
10.	Moss Adams	\$ 27.5	\$ 34.4	\$ 34.8	\$ 37.2	\$ 44.2
11.	Withum	\$ 2.5	\$ 4.2	\$ 4.7	\$ 20.4	\$ 35.9
12.	Baker Tilly	\$ 8.7	\$ 12.3	\$ 13.6	\$ 17.7	\$ 23.1
13.	BKD	\$ 12.2	\$ 13.0	\$ 14.7	\$ 14.4	\$ 17.2
14.	Friedman	\$ 9.3	\$ 10.2	\$ 13.4	\$ 17.1	\$ 16.5
15.	MHM	\$ 9.8	\$ 10.7	\$ 10.3	\$ 9.3	\$ 13.1
16.	DHG	\$ 10.1	\$ 10.0	\$ 9.7	\$ 12.1	\$ 13.0
17.	RF Bergers	\$ 3.0	\$ 4.5	\$ 5.8	\$ 15.3	\$ 12.2
18.	FisnerAmper	\$ 18.7	\$ 17.2	\$ 14.5	\$ 12.9	\$ 12.2
19.	Plante & Moran	\$ 3.4	\$ 8.9	\$ 10.1	\$ 11.0	\$ 11.6
20.	MaloneBailey	\$ 7.0	\$ 7.9	\$ 7.3	\$ 7.1	\$ 10.5
21.	MNP	\$ 1.9	\$ 3.2	\$ 3.3	\$ 7.3	\$ 9.4
22.	Armanino	\$ 2.8	\$ 5.3	\$ 3.7	\$ 5.9	\$ 8.4
23.	CohnReznick	\$ 8.4	\$ 9.8	\$ 7.9	\$ 8.0	\$ 8.2
24.	BPM	\$ 6.7	\$ 8.1	\$ 7.7	\$ 7.6	\$ 7.3
25.	IJHY	\$ 3.4	\$ 2.1	\$ 1.5	\$ 3.8	\$ 7.1

Δ : Change in Rank Year-Over-Year

Legend	▲	Increased by 1	▲▲	Increased by 2	▲▲▲	Increased by >3
	▼	Decreased by 1	▼▼	Decreased by 2	▼▼▼	Decreased by >3

سهم بازار حسابرسی در سال ۲۰۲۱ بر اساس حق الزحمه حسابرسی

بین‌المللی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار امریکا، به‌طور میانگین از شرکتهای ایالات متحد پذیرفته‌شده در این بورس بزرگتر هستند.

اثر دستورالعمل اتحادیه اروپا در زمینه حق الزحمه‌های حسابرسی

در سطح بین‌المللی، بزرگترین رویداد جدید اثرگذار بر حق الزحمه‌های حسابرسی و غیرحسابرسی، صدور دستورالعمل اتحادیه اروپا در زمینه حق الزحمه‌های حسابرسی (2014/56/EU) بود. این دستورالعمل که در سال ۲۰۱۶ اجرایی شد، خدمات غیرحسابرسی خاص ممنوع را مشخص و برای خدمات مجاز ارائه‌شده توسط حسابرس، سقف تعیین کرد.

در نتیجه این دستورالعمل، خدمات مجاز نباید از ۷۰ درصد از میانگین مقدار حق الزحمه‌های پرداختی طی سه سال گذشته برای حسابرسی قانونی فراتر می‌رفت. این مقررات به‌احتمال محرک تنوع در حق الزحمه‌های غیرحسابرسی پس از سال ۲۰۱۶ بوده است.

در سال مالی ۲۰۲۱، حق الزحمه‌های حسابرسی شامل خدمات مربوط به حسابرسی، به‌عنوان درصدی از کل حق الزحمه‌ها، هم برای شرکتهای خارجی و هم شرکتهای ایالات متحد پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار امریکا، افزایش یافت. در عوض، حق الزحمه‌های غیرحسابرسی، کاهش جزیی از ۵/۵ درصد به ۵/۴ درصد برای شرکتهای خارجی داشت که کمترین درصد ثبت‌شده از کل حق الزحمه‌های شرکتهای خارجی پذیرفته‌شده در بورس ایالات متحد بوده است. حق الزحمه‌های غیرحسابرسی برای شرکتهای ایالات متحد از ۱۰/۶ درصد به ۱۰/۲ درصد کاهش یافت که کمترین مقدار حق الزحمه‌های غیرحسابرسی به‌عنوان درصدی از کل حق الزحمه‌ها از سال ۲۰۰۸ بوده است.

هم شرکتهای ایالات متحد و هم شرکتهای خارجی، کاهش در حق الزحمه‌های حسابرسی به‌ازای هر میلیون دلار از درآمد را بین سال مالی ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ تجربه کردند. در کل، حق الزحمه حسابرسی ایالات متحد و بین‌الملل به‌ازای هر میلیون دلار از درآمد، از قبل از اجرای قانون ساربنز-اکسلی

کل حق الزحمه‌ها در سال مالی ۲۰۲۱

به ۱۸/۹ میلیارد دلار رسیده که

نسبت به سال ۲۰۲۰

افزایش ۳/۳ درصدی داشته است

این کاهش در نتیجه تمرکز جهانی بر محدودکردن خدمات غیرحسابرسی مشخص، به‌منظور محافظت از استقلال حسابرس رخ داده است. با این تغییرها، حق الزحمه‌های غیرحسابرسی، از جمله مالیاتی و سایر حق الزحمه‌ها، به‌تقریب یکنواخت باقی مانده‌اند و از سال ۲۰۰۵ بین ۱۰ تا ۱۲ درصد از کل حق الزحمه‌ها را تشکیل می‌دهند.

سال مالی ۲۰۲۱ شاهد افزایش میانگین حق الزحمه‌های حسابرسی به ۱/۹ میلیون دلار برای ایالات متحد و ۲/۹ میلیون دلار برای شرکتهای خارجی بوده است. میانگین حق الزحمه‌های حسابرسی برای ایالات متحد و شرکتهای خارجی از زمان پیاده‌سازی قانون ساربنز-اکسلی به‌طور عمده افزایش یافته است. این روند افزایش حق الزحمه‌های حسابرسی در سال ۲۰۲۰ با توجه به چندین ناهنجاری از جمله ریزش شرکتهای تملک با مقاصد خاص که کمتر از میانگین حق الزحمه‌های حسابرسی پرداخت کردند و آثار همه‌گیری، برعکس شد.

اثر مکان بر میانگین حق الزحمه‌های حسابرسی

متوسط حق الزحمه‌های حسابرسی بین‌المللی نسبت به حق الزحمه‌های ایالات متحد بیشتر است، زیرا شرکتهای

در کمترین مقدار خود هستند.

درآمد به صورت سال به سال با نرخ بیشتری نسبت به کل حق الزحمه‌های پرداختی برای شرکتها در هر دو مکان افزایش یافته است. کل حق الزحمه‌های حسابرسی برای شرکت‌های خارجی ۰/۸ درصد رشد داشته در حالی که درآمد ۱۲ درصد افزایش یافته است. به طور مشابه برای شرکت‌های ایالات متحد، حق الزحمه‌های حسابرسی ۳/۸ درصد رشد داشته در حالی که درآمد ۱۸/۲ درصد افزایش یافته است.

حق الزحمه‌های حسابرسی به صورت تجمعی برای ناشرانی که تسریع شده نیستند به میزان ۲۶/۵ درصد در سال مالی ۲۰۲۱ کاهش یافته است. این بزرگترین ریزش در مقدار کل حق الزحمه‌های حسابرسی از سال مالی ۲۰۰۶ بوده و به طور عمده در نتیجه کاهش در جمعیت کلی ناشران تسریع شده بوده است. میانگین حق الزحمه‌های حسابرسی به مقدار ۱۲/۷ درصد کاهش یافته است.

حق الزحمه‌های حسابرسی برای ناشران تصاعدی بزرگ به میزان ۶/۹ درصد در سال مالی ۲۰۲۱ افزایش یافته است. برعکس، میانگین حق الزحمه‌های حسابرسی برای ناشران تسریع شده بزرگ به مقدار ۸/۸ درصد کاهش یافته است. حق الزحمه‌های حسابرسی جدا از خدمات حسابرسی، در سال مالی ۲۰۲۱ به عنوان درصدی از کل حق الزحمه‌های ناشرانی که تسریع شده نیستند و ناشران تسریع شده بزرگ کاهش یافته و برای ناشران تسریع شده افزایش یافته است.

در مقابل، حق الزحمه‌های غیرحسابرسی از ۱۶/۴ درصد به ۱۶/۷ درصد برای ناشرانی که تسریع شده نیستند و از ۱۸/۴ درصد به ۱۸/۵ درصد برای ناشران تسریع شده بزرگ افزایش یافته است. حق الزحمه‌های غیرحسابرسی برای ناشران تسریع شده از ۱۳/۲ درصد به ۱۲/۵ درصد کاهش یافته است. از زمان اجرایی شدن ساربنز-اکسلی، درصد حق الزحمه‌های پرداختی برای خدمات مربوط به حسابرسی و غیرحسابرسی، برای همه شرکتها از هر اندازه، در حدود ۱۰ درصد متغیر بوده است. سال مالی ۲۰۲۱ شاهد کمترین میزان خدمات مربوط به حسابرسی و خدمات غیرحسابرسی، به عنوان درصدی از کل حق الزحمه‌ها برای همه ناشران از هر وضعیت بوده است. در سال مالی ۲۰۲۱، درصد کل حق الزحمه‌های نسبت داده

شده به حق الزحمه‌های مرتبط با حسابرسی و غیرحسابرسی، برای همه ناشران کاهش یافت. برای ناشرانی که تسریع شده نیستند، حق الزحمه‌های مربوط به حسابرسی و غیرحسابرسی از ۷/۷ درصد به ۷/۳ درصد کاهش یافت. برای ناشران تسریع شده، حق الزحمه‌های مربوط به حسابرسی و غیرحسابرسی از ۸/۴ درصد به ۷/۹ درصد کاهش یافت. برای ناشران تسریع شده بزرگ، حق الزحمه‌های مربوط به حسابرسی و غیرحسابرسی از ۹/۶ درصد به ۹/۳ درصد کاهش یافت.

پس از یک کاهش جزئی در پی تکمیل پیاده‌سازی بخش ۴۰۴ قانون ساربنز-اکسلی، ناشران تسریع شده شاهد افزایش حق الزحمه‌های حسابرسی به ازای هر میلیون دلار درآمد در نیمه دهه ۲۰۱۰ بودند. اگرچه، در سال مالی ۲۰۲۰، در پی طبقه‌بندی دوباره صدها ناشر تسریع شده به عنوان ناشری که تسریع شده نیست، حق الزحمه‌ها به شدت کاهش یافتند. این همچنین منجر به افزایش حق الزحمه‌های حسابرسی به ازای هر میلیون دلار درآمد برای ناشرانی شد که تسریع شده نیستند. در سال مالی ۲۰۲۱، حق الزحمه‌های حسابرسی به ازای هر میلیون دلار درآمد برای ناشرانی که تسریع شده نیستند و ناشران تسریع شده یکنواخت بود. حق الزحمه‌های حسابرسی به ازای هر میلیون دلار درآمد برای ناشران تسریع شده بزرگ از سال مالی ۲۰۰۶ یکنواخت مانده است؛ اگرچه در سال مالی ۲۰۲۱ شاهد یک کاهش خفیف بود.

پانوشته‌ها:

- 1- <https://meridian.allenpress.com/ajpt/article-abstract/31/3/1/54552/Abnormal-Audit-Fee-and-Audit-Quality?redirectedFrom=fulltext>
- 2- Accelerated Issuers
- 3- Large Accelerated Issuers
- 4- The Jumpstart Our Businesses Startups Act (JOBS Act)
- 5- Emerging Growth Company
- 6- Special Purpose Acquisition Companies (SPACs)

منبع:

- Nicole Hallas, Kayla Coello, and Sarah Keohane, **Twenty Year Review of Audit and Non-Audit Fee Trends**, November 2, 2022, Audit Analytics, Inc, corp-gov.law.harvard.edu.